

TAE25: kotoutuminen ja maahanmuutto

Johtava asiantuntija Antti Kaihovaara
Työvoiman maahanmuutto- ja kotoutumisyksikkö
Työ- ja elinkeinoministeriö
10.10.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kotoutuminen ja maahanmuutto TEM:n momenteilla

MOMENTTI	TAE 2024	TAE 2025
32.50.03 (Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen)	4 851 000	2 559 000
32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä)	384 250 000	498 774 000
Yhteensä	389 101 000	501 333 000

Määrärahan muutokseen vaikuttavat tekijät (32.50.30)

Momentin piirissä olevat henkilöt

- Tilapäistä suojelua saavien määrän kasvu; +169,2 milj. €
- Tarkentuneet maahanmuuton oletukset; -1,7 milj. €

Hallituksen päätökset

- Laskennallisten korvausten vähentäminen; -58 milj. € (TAE 2025)
- Kotoutumiskoulutuksen hintatason lasku; -8,4 milj. € (JTS 2025-2028)
- Pakolaiskiintiön lasku 500 henkilöön; -4,3 milj. € (hallitusohjelma)
- Tulkkauksustannusten leikkaus; -3,1 milj. € (hallitusohjelma)
- Aikuistumisen tuen yläikärajan lasku; -0,4 milj. € (hallitusohjelma)
- Maahanmuuttajaätien aseman parantaminen; +0,06 milj. € (yhteensä +5 milj. €) (Ahvenanmaan osalta, hallitusohjelma)

Aiemmat päätökset & tekniset muutokset

- Kotoutumislain kokonaisuudistus; +22,9 milj. € (kotoutumiskoulutuksen rahoitus momentilta 32.30.51)
- Afganistanista evakuoituiden henkilöt; -2,4 milj. €
- Kotoutumislain kokonaisuudistus; +1,8 milj. € (monikielinen yhteiskuntaorientaatio, ilman huoltajaa olevat lapset)
- Pakolaiskiintiön nosto 1050 henkilöön vuonna 2021; -1,1 milj. €

Budjettiriihen päätökset säästöistä

- 1) Vuonna 2025 koko 58 M€:n leikkaus kohdennetaan laskennallisiin korvauksiin
- 2) Lopetetaan kotoutumislain mukainen perustoimeentulotuen korvaaminen kokonaan vuodesta 2025 lukien – säästövaikutus aikaisintaan vuodesta 2026 lukien
- 3) Vuosina 2026-2028 laskennallista korvausta korotetaan (etenkin alle 7-vuotiaan osalta) asetusmuutoksilla (tasokorotus) niin, että toimeentulotuen leikkausten vaikutusten kasvaessa suuremmiksi päästään yhteen lasketusti (toimeentulotuen korvauksen leikkaus + laskennallisen korvauksen leikkaus) kullekin kehysvuodelle edellytettyyn säästöön. (2026 – 52 M€, 2027 – 30 M€, 2028 – 16 M€)

58 milj. säästö laskennallisista korvauksista

- Kunnille laskennallisia korvauksia maksetaan pakolaisten vastaanottamisesta, heidän osaamisensa ja kotoutumisen palvelutarpeensa arvioinnista, kotoutumissuunnitelman laatimisesta, ohjauksesta ja neuvonnasta sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation, kotoutumiskoulutuksen, tulkitsemisen ja muiden kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä.
- Hyvinvointialueelle laskennallista korvausta maksetaan monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin ja monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimiseen osallistumisesta sekä muiden kotoutumista edistävien palveluiden ja tulkitsemisen järjestämisestä.
- Säästö toteutettaisiin osin vähentämällä kuntien ja hyvinvointialueiden velvoitteita ja osin tuottavuussäästön perusteella tehtävänä tasonalennuksena. Säästö ei kuitenkaan kohdistuisi kotoutumiskoulutukseen, yhteiskuntaorientaatioon tai tulkitsemiseen.
- Laskennallisia korvauksia laskettaisiin asetusmuutoksella:
 - Alle 7-vuotiaiden osalta korvaus kunnalle ja hyvinvointialueelle 8 234 € → 3 689 €
 - Yli 7-vuotiaiden osalta korvaus kunnalle ja hyvinvointialueelle 3 689 € → 3 149 €

Muutokset kotoutumislakiin

- Pohjalla ns. ruotsinnos HE, joka oli lausunnolla 28.6.-9.8.2024 (sisälsi ruotsinnoksen virheiden korjaamisen lisäksi toimeentulotuen korvausajan lyhentäminen kolmesta vuodesta yhteen vuoteen)
- Keskeiset muutokset kotoutumislakiin:
 - 13 §: Kunnan velvollisuus laatia kotoutumisohjelmasta asiakirja kumotaan
 - 15 §: Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi kumotaan
 - 17 §: Monialainen kotoutumissuunnitelma kumotaan
 - 21 §: Perheen kotoutumissuunnitelma kumotaan
 - 48 §: Kunnan maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen yhteistyöryhmä kumotaan
 - 63 §: Perustoimeentulon kustannusten korvaamisesta luovutaan Kelalle ja Ahvenanmaan maakunnan kunnille
 - 63 §: Toimeentulotuesta (ehkäisevä ja täydentävä) hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan maakunnan kunnille aiheutuneiden kustannusten korvausajaa lyhennettäisiin kolmesta vuodesta yhteen vuoteen.
 - Kunnan ja hyvinvointialueiden suunnitteluvuorotteita kevennetään ja seurantavuoitteista luovutaan (mm. 45 §, 49 §)
 - Lisäksi ruotsinkieliset käännösvirheet ja puutteet korjataan alkuperäisen mukaisesti ja tehdään joitain teknisiä muutoksia lakiin.

Arvioita vaikutuksista

- Kotoutumista edistetään kunnissa ja hyvinvointialueilla laaja-alaisesti. Tarkkaa tietoa, miten kunnat kohdentavat saamiaan laskennallisia korvauksia, ei ole, mutta määrärahoja on voitu kohdentaa esimerkiksi toisen asteen opetukseen, varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen, työllisyys- ja elinkeinopalveluihin, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin, lasten, nuorten ja perheiden palveluihin sekä vastaanottopalveluihin kotoutumisen tukemiseksi.
- Siltä osin, kun kunnat ja hyvinvointialueet tosiallisesti vähentävät kumottavia lakisääteisiä palveluita, säästöillä ei ole niille taloudellisia vaikutuksia. Suurelta osin säästöt kuitenkin toteutettaisiin tuottavuussäästönä laskennallisen korvauksen tasoa leikkaamalla, millä olisi kielteinen vaikutus kuntien ja hyvinvointialueiden talouteen. Koska kuntien vuoden 2025 budjettisuunnittelu on lain valmisteluvaiheessa pitkällä, ei säästöillä kuitenkaan ole todennäköisesti merkittävää vaikutusta vuonna 2025 korvausten piirissä oleville henkilöille tarjottaviin palveluihin.
- Lyhyellä aikavälillä useimpien kuntien olisi reagoitava tulojen vähenemiseen lainanotolla. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä säästöjen vaikutuksia olisi mahdollista kompensoida myös nostamalla kuntalaisilta perittäviä veroja ja leikkaamalla palveluja. Koska laskennallista korvausta ei ole korvamerkitty tiettyihin palveluihin, olisi kuntien itsensä päätettävissä, mitä palveluita mahdolliset leikkaukset koskevat.
- Valtion säästön kasvaessa perustoimeentulotuen osalta, voidaan laskennallisia korvauksia korottaa, mikä pidemmällä aikavälillä vähentää leikkauksen kohdentumista laskennalliseen korvaukseen.
- Kotoutumislakiin esitetyt muutokset eivät muuta lapsen subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen.

Kiitos!

antti.kaihovaara@gov.fi